

ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΗ

ΑΞΙΟΠΙΣΤΗ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ

Απαντήσεις θεμάτων Νεοελληνικής Γλώσσας ΓΕΛ

A1. Το απόσπασμα αιτιολογεί τη σύγχρονη υπογεννητικότητα. Την αποδίδει σε οικονομικά προβλήματα, στην εργασιακή ανασφάλεια και στη σύγκρουση των οικογενειακών και επαγγελματικών υποχρεώσεων ειδικά για τις γυναίκες, καθώς η πολιτεία δεν βοηθά. Σύμφωνα με δημοσιεύματα συνδέεται επίσης με τα αισθήματα ανασφάλειας, που επέφεραν η γενικότερη κρίση και οι κοινωνικές αλλαγές. Αυτά ανάγονται στη διείσδυση των ψηφιακών επιτευγμάτων, της τεχνητής νοημοσύνης και μάλιστα των έξυπνων κινητών. Τα τελευταία προβάλλουν παραπλανητικά πρότυπα σχέσεων και εντείνουν την απομόνωση ιδιαίτερα των λιγότερο μορφωμένων. (Λέξεις 80)

B1. 1β, 2β, 3α, 4α, 5α.

B2α. Η θεματική πρόταση της παραγράφου επισημαίνει ότι τα smartphones σχετίζονται με τη δημογραφική κρίση, στοιχείο που προκύπτει από τη μελέτη των δεδομένων των ψηφιακών αναζητήσεων. Στη συνέχεια αιτιολογείται αυτή η θέση του συντάκτη του κειμένου: «έχουν αλλάξει τον τρόπο αλληλεπίδρασης ... επιτυχίας». Ακολουθούν τα αποτελέσματα, που τονίζονται με την αρχική διαρθρωτική λέξη «έτσι»: «έτσι δημιουργούν ... εκπαίδευση». Το αίτιο εστιάζει στο γεγονός ότι οι συγκεκριμένες συσκευές γενικεύοντας τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης αναδεικνύουν και καθιερώνουν στις συνειδήσεις των νέων ανθρώπων πρότυπα σχέσεων και αυτοεικόνας εξιδανικευμένα. Αυτό επομένως συντελεί στη δυσκολία διαμόρφωσης υγιών έμφυλων σχέσεων, ιδιαίτερα σε ανθρώπους με χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο. Δύο αποτελέσματα που μπορούν να καταγραφούν είναι η κοινωνική απομόνωση και η αποστασιοποίηση των δύο φύλων. Η επιλογή του τρόπου οργάνωσης των ιδεών με αίτια και αποτελέσματα εξυπηρετεί την πρόθεση της συντάκτριας του κειμένου να διερευνήσει το θέμα, να προβληματίσει και να αυξήσει την πειστικότητα των γραφομένων της.

B2β. **γιατί**: Η λέξη αυτή, ως αιτιολογικός σύνδεσμος δηλώνει αιτιολόγηση. Ο συγγραφέας, προκειμένου να δικαιολογήσει τη θέση του ότι δεν είναι θέμα ηλικίας η επαναστατικότητα και ο συντηρητισμός, άποψη την οποία έχει καταγράψει προηγουμένως, χρησιμοποιεί το «γιατί» που ακολουθείται από αναφορές σε περιπτώσεις νέων και ηλικιωμένων, που δεν χαρακτηρίζονται από τις στερεοτυπικές ιδιότητες, που προαναφέρθηκαν.

Λοιπόν : έχει κάνει ήδη λόγο για τις περιπτώσεις διαφοροποιήσεων νέων και ηλικιωμένων σε σχέση με τις αποδιδόμενες συνήθως ιδιότητές τους. Ο συμπερασματικός σύνδεσμος χρησιμεύει για να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι και οι δύο αυτές τάσεις συντηρητισμού και ριζοσπαστισμού είναι απαραίτητες σε μία κοινωνία.

B3. Ασύνδετο σχήμα : «συντηρητικά, ηλικία των συμβιβασμών» Καταγράφονται δύο ιδιότητες των ηλικιωμένων/ των γηρατειών που αποδίδονται με διαφορετικούς συντακτικούς όρους : επίθετο ονοματικό σύνολο. Παρόλα αυτά πρόκειται για ασύνδετο, που εξυπηρετεί την έμφαση στις ιδιότητες, τη ζωντάνια στη σκιαγράφιση των ιδιοτήτων των ηλικιωμένων, τη συναισθηματική φόρτιση λόγω και της ποιητικής λειτουργίας, την ένταση στο λόγο και τη διάθεση προβληματισμού του αναγνώστη.

«μπορούμε ... προσδιορίζουμε» , χρήση α' πληθυντικού προσώπου: το α' πληθυντικό πρόσωπο δηλώνει συλλογικότητα, κοινή οπτική γωνία συγγραφέα και αναγνώστη. Καθώς έχει προηγηθεί μια ανάλυση σε τρίτο πρόσωπο με σχετική αποστασιοποίηση και αντικειμενικότητα της περιγραφής των γνωρισμάτων των διαφόρων ηλικιών, στο σημείο αυτό το ύφος γίνεται πιο οικείο και άμεσο, ανασύρει συναισθήματα και σκέψεις στον αναγνώστη.

«ανθρώπους ... εμπρός», συνυποδηλωτική γλώσσα – μεταφορά : στο απόσπασμα σκιαγραφείται μια ζωντανή εικόνα, αποδίδοντας παραστατικά τη σκέψη του συγγραφέα, που και λίγο πριν έχει επικαλεσθεί τον δραματικό όρο : αλίμονο. Με την ποιητική λειτουργία δίνει έμφαση στην μορφή του λόγου και όχι στο νόημα, ανακινεί συγκινησιακή φόρτιση και προκαλεί την υποκίνηση της φαντασίας του αναγνώστη απευθυνόμενος κυρίως στο συναίσθημα των δεκτών.

Γ. Στο ποίημα, ο Εμπειρικός προτρέπει τον αναγνώστη να ακολουθήσει μια ζωή «γεμάτη», να γευθεί τη χαρά της φύσης και της ζωής, να ξεφύγει από την απομόνωση και να ακολουθήσει παράλληλα τον δρόμο των διεκδικήσεων και του αγώνα.

Οι προτροπές αυτές τονίζονται ιδιαίτερα με την ευρεία και επαναλαμβανόμενη **χρήση της προστακτικής**, χτύπα, πέταξε, έβγα , μάλιστα σε **β ενικό πρόσωπο**. Ειδικά στη **φράση**: «χτύπα τη θλίψη καταγής». Τόσο η έγκλιση, όσο και η σημασία του ρήματος αναδεικνύουν την προτροπή να ξεφύγει από την κατάθλιψη και να αγωνιστεί ο αναγνώστης. Στον ίδιο στίχο επίσης εντοπίζεται και **μεταφορά**. Έτσι αυτό το σχήμα λόγου αισθητοποιεί ακριβώς αυτή την ανάγκη, την υιοθέτηση δηλαδή μιας μαχητικής στάσης ζωής και όχι την παράδοση στην παθητικότητα και τη θλίψη. (Εναλλακτικά μπορεί να αναφερθεί η **χρήση της υποτακτικής**: να στολιστείς, να χαρής).

Στη συνέχεια, με την **επανάληψη** του «πρέπει», (δεοντολογική διατύπωση, δεοντική τροπικότητα που δηλώνει αναγκαιότητα) ο ποιητής τονίζει τις

επιτακτικές προτροπές του, προκειμένου ο άνθρωπος να λυτρωθεί από τα προβλήματά του και να δει θετικά τη ζωή: «πρέπει να ζυμωθείς», «πρέπει να νιώσεις όλη τις ηδονές που σε τραβούν». Οι εκκλήσεις του επιζητούν την εξωστρέφεια, την ένταση, τη γενναιότητα, τη μαχητικότητα, αλλά κυρίως το αίτημα να απολαύσει κάθε στοιχείο της χαράς.

Το λογοπαίγνιο «μέλι» - «δεν με μέλει» εστιάζει στην ανάγκη να γευθεί ο άνθρωπος τη χαρά της ζωής, τις απολαύσεις της, ώστε να μπορέσει να βιώσει την ανεμελιά, την απελευθέρωση, τη λύτρωση.

Προσωπικά, το κάλεσμα του ποιητικού υποκειμένου με προτρέπει να ανταποκριθώ και να ακολουθήσω το δρόμο της ζωής που περιγράφεται. Ο άνθρωπος μόνο όταν ζήσει ολόπλευρα, μόνο όταν αποτελέσει τμήμα ενεργό της κοινωνίας μπορεί να πει ότι έχει ζήσει αληθινά. Οι χαρές και οι απολαύσεις είναι αναπόσπαστο τμήμα της ζωής. Ο αγώνας όμως για τη βελτίωσή της, η διεκδίκηση και υπεράσπιση δικαιωμάτων είναι όμως τα στοιχεία που την ολοκληρώνουν και την αναβαθμίζουν. Όπως έγραφε ο Καζαντζάκης : έτσι μονάχα η ζωή σώζεται. Τι θα πει σώζεται; Ανεβαίνει».

Δ.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο → Τίτλος, αφορμή από επικαιρότητα στον πρόλογο. Επειδή πρόκειται για ανάρτηση σε σχολική εφημερίδα το ύφος μπορεί να είναι πιο χαλαρό και άμεσο, όχι ιδιαίτερα αυστηρό.

Πρόλογος : ο σύγχρονος τρόπος ζωής ειδικά στις μεγαλουπόλεις έχει εντείνει την απομόνωση, τον ατομικισμό και την επικοινωνιακή κρίση. / φράση Σαμαράκη : «ποτέ άλλοτε οι στέγες των ανθρώπων δεν ήταν τόσο κοντά και οι καρδιές τους τόσο μακριά».

Κύρια σημεία ανάπτυξης

1^ο ζητούμενο : λόγοι που αυξάνονται τα επίπεδα μοναξιάς στην εποχή μας

- οικονομική ανασφάλεια όλων των εργαζομένων και πολύ περισσότερο των νέων
- προτεραιότητα καριέρας, υπερεργασία και έλλειψη ελεύθερου χρόνου, ο οποίος και όταν υπάρχει, δεν αξιοποιείται σωστά.
- κρίση θεσμού οικογένειας
- έλλειψη κρατικού σχεδιασμού για την ανστροφή της υπογεννητικότητας και τη στήριξη της οικογενειακής ζωής
- έλλειψη εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τον οικογενειακό προγραμματισμό, την καλή λειτουργία της οικογένειας και τον αλληλοσεβασμό των μελών της
- ευρύτερη κρίση ανθρώπινων σχέσεων, επικράτηση ατομικιστικού πνεύματος, αδιαφορία για τον συνάνθρωπο, κρίση ανθρωπισμού
- ψηφιακή κουλτούρα απομόνωσης σε οθόνες και πολιτισμός της εικόνας

- έμφαση σε υλιστικές αξίες ζωής, που δεν προσφέρουν πραγματική ικανοποίηση στον άνθρωπο.

2^ο ζητούμενο:

- εθελοντισμός νέων για βοήθεια σε ηλικιωμένους
- κοινές δράσεις στο πλαίσιο της οικογένειας, της γειτονιάς και κοινωνικών φορέων, όπως σχολεία - ΚΑΠΗ)
- στο πλαίσιο εκδηλώσεων ή και απλών συναντήσεων της καθημερινότητας μεταβίβαση παραδόσεων, για τη συνέχιση και την αναπροσαρμογή τους στις σύγχρονες συνθήκες και ανάγκες, καταγραφή αναμνήσεων και προφορικής ιστορίας
- πάταξη ψηφιακού αναλφαριθμητισμού ιδιαίτερα των ηλικιωμένων μέσω ειδικών προγραμμάτων και με τη βοήθεια των νέων
- καθιέρωση κοινών δράσεων υπό την αιγίδα του δήμου, κοινωνικών φορέων ή και με ατομικές πρωτοβουλίες : εξορμήσεις στην ύπαιθρο, φυσιολατρικές δράσεις , αθλητικές δραστηριότητες, παιχνίδια
- κοινή επίλυση πρακτικών ζητημάτων της καθημερινότητας

Επίλογος : η εποχή μας προσφέρει ευκαιρίες καθημερινής και συχνότερης επικοινωνίας των ανθρώπων από κάθε άλλη εποχή. Αυτό μπορεί να αξιοποιηθεί καλύτερα σήμερα, αλλά η επιτακτική ανάγκη των ημερών μας είναι η υγιής κοινωνικοποίηση, η συνεργασία και η απόκτηση κοινών βιωμάτων έξω από αποκλεισμούς και στερεότυπα .

Απαντήσεις κατέγραψαν οι φιλόλογοι του φροντιστηρίου «Διαλεκτική»:
Στέλλα Αλιγιζάκη, Δήμητρα Γεωργουδάκη, Γιώργος Μουντογιαννάκης.